

Мъртва ли е вярата?

Кардинал Кристоф Шьонборн - архиепископ на Виена

Помни ли някой днес предсказанията от началото на 20 век, че в най-скоро време религиите неминуемо ще изчезнат от лицето на земята? Реалността отдавна разби тези предположения на пух и прах. Във всички части на света религията се превръща в централна тема - въпреки че причините за това не всякога са видими.

Религията е съставна част от човешкото естество. Хората търсят своите корени, копнеят за пълноценен живот и щастие, а човешката им природа като че ли е създадена за едно по-висше съществуване, което далеч надхвърля ежедневните измерения. Сами по себе си тези човешки копнежи не са доказателство за Божието съществуване - онези, които вярват не се нуждаят от подобни доказателства - но те са просто индикатор, че сме хора. Стремим се към отговори на фундаментални въпроси като тези - откъде идваме, накъде отиваме и защо изобщо съществуваме. Решаващият фактор в религията е срещата между индивида и Бога. Качеството на тази среща предопределя дали съществуването и действията на човека ще бъдат положително повлияни от веруюто, която изповядва.

За жалост около нас се прокрадват тъмни сенки. Различията между религиите се смятат за заплаха за мира, а все повече страхове се пробуждат заради близките връзки между вероизповеданията и светската власт.

Църквата не отхвърля нищо, което е истинно и свято в другите религии, но в същото време трябва непрестанно да прогласява Христос като „Пътя, Истината и Живота“. Точно това характеризира напрежението между идентичността на християнството и готовността му за диалог - който винаги е бил най-важен при взаимоотношенията между различните религии. Това се отнася с особена сила за отношенията между християнството и исляма, двете вярващи в „Създателя на небето и земята“, и двете заредени с непоколебима страст за разнасяне на своята вест.

Съвременният човек сменя представата си за религиозно преживяване. Днес за мнозина е достатъчно да бъдеш с другите, да участваш в общото преживяване и така да общуваш с Бог. По един странен начин днешните форми на поклонение, напълно в духа на времето си, се доближават и едновременно отдалечават от идеята за истинското поклонение пред Бога.

Религиите днес -

взаимозаменяеми или фундаменталистки?

Онова, което липсва на християнството днес, според много изследователи е „нова непоколебимост“. Празнотата, останала след отгръпването му в западния свят, е завзета от всякакви форми на странни учения, езотерични практики и аморфни синкретични видове религия. Може би затова заглавието в едно сериозно периодично издание задаваше въпроса: „Исус и Буда - взаимозаменяеми ли са те?“

Един от главните проблеми, стоящи пред християнската църква днес, е, че тя продължава да изнася своята вест по същия стар, добре познат начин. Твърде много се придържахме към традиционните си представи за света. Дори когато тълпи се стичат на някое петдесетно събрание или пък хиляди се трупат, за да чуят римския понтифекс, все пак милиони по света напускат християнската църква. Избират странни вярвания и с тях заместват библейските учения. Християните обаче не правят почти нищо по въпроса - продължаваме да проповядваме точно както това са правили и християните преди нас през 20 и 19 век. Не е нужна голяма проницателност, за да видим проблемите на съвременното общество и въпросите, върху които трябва да имаме съвременна позиция - ролята на жената в църквата, семейството и бизнеса, гигантските проблеми, пред които малкият съвременен човек се изправя в глобализирания свят, моралните въпроси, които изникват в технологичното съвременно общество, новите проблеми на биоетиката, сексуалната култура, нуждата от адекватно отношение към въпроси като необходимостта на съвременния човек от почивка и забавление и отношението му към консуматорската култура,

станала неразделна част от ежедневието му.

Нито един от тези въпроси не бива посрещан достатъчно добре от съвременното християнство. Проповедниците

продължават да проповядват по начина, по който са го правили предшествениците им преди половин век. Затваряме се в изящни кули от слонова кост, които са напълно изолирани от

проблемите на т.нар. „светски хора“.

Правим дори нещо още по-противоречиво. В редките случаи, когато се „материализираме“ сред обикновените хора, просто всяваме спорове и неразбирателство. Културата, която носим, безсмислено провокира схващанията на съвременните хора и отново доказваме, че онова, което липсва, е програма, по която да поднасяме вестта си в съвременния свят.

Ще оцелее ли християнството? Да! Една от най-старите социални и културни системи в света ще оцелее, но може би единствено ако намери път към нови изразни средства, ако постави по нов начин присъствието си в съвременната ера.

Юдаизмът, поставен под изпитание

Юдаизмът е най-старата от монотеистичните религии. В продължение на хилядолетия е бил преследван и почти изличен по време на Третия райх. Днес юдеите са хванати в капана на безкрайната самозащита и излишно засилената агресия. При нужда днешните юдеи си служат с опасни средства в отчаяния си опит да надживеят съвременния свят, а понякога използват крайна форма на насилие, за да засилят своята размишваща се самоличност. Днес разграничаването между защита и нападение в Израел се прави изключително трудно.

Проблемите на исляма

Накратко казано ислямът е най-младата монотеистична религия в света и се базира на принципите на любовта, състраданието и избягването на насилие. Мюсюлманите неведнъж са подчертавали високо етичните претенции на своята религия. За повечето от тях екстремистите и религиозните фундаменталисти са в конфликт с „мирните ценности на исляма“. Факт е обаче и това, че днес мюсюлманството е най-политизираната от всички религии и също така една от най-бързо разрастващите се по света. Ако християнството обаче го обяви за свой „враг“, това ще донесе единствено негативни последици.